

HACİM MUHİTTİN ÇARIKLI VE ALAŞEHİR KONGRESİ

Erdi BATUR / (E) Vali

Kurtuluş Savaşı'nın, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin açılmasından önce ve sonraki dönemlerinde sivil ve askeri kökenli Devletin bürokratları, Yunan işgal kuvvetlerinin ilerlemesine karşı konulması ve Millî Mücadele fikir ve kavramının halka benimsetilmesinde önemli roller üstlenmişlerdir. Bunların başında da İdare Amirleri gelmektedir.

Bu önemli isimlerden biri de Hacim Muhittin Çarıklı'dır. O da meslekten bir idarecidir. Önce Balıkesir ve sonra da Alaşehir Kongrelerinde bulunmuş, kongrelerin başkanlığını üstlenmiş, Millî Mücadele ile ilgili hatıra ve vesikaları olmuştur. Batı Anadolu'da Hareket-i Milliye ve Kuva-yı Milliye teşkilatının kurulması, Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile 1920 yılı yaz ortalarına kadar cereyan eden olayları anlatacak mahiyette önem taşır.

Alaşehir'in Yunan işgalinden kurtuluş yıldönümü kutlama törenlerinde; Alaşehir Kongresini anma amaçlı yapılan toplantılarda, Kurtuluş Savaşı'ndaki yeri ve önemini daha iyi açıklık kazandırmak ve bunun yanında, dönemin cereyan eden olaylarını yeterince araştırması yapılarak, geleceğe yönelik bir ışık olması, ulusun yaşama ve yurdun bütünlüğü

tehlikeye düştüğünde neler yapılabileceğini bilmenin büyük yararı olacağı düşüncesi yer almaktadır.

Ticaret Bakanlığı Müsteşarlık görevi yapmış Turgut Çarıklı, Alaşehir Kongresi anma toplantılarına hep katılarak, babası Hacim Muhittin Çarıklı'nın Millî Mücadelede yapmış olduğu çalışmaları anlattısını birlikte okuyalım.

I. ALAŞEHİR KONGRESİNİ HAZIRLAYAN OLAYLAR

1918 yılı Ekim ayında imzalanan Mondros Mütarekesinin yarattığı ilk tereddüt ve şaşkınlık geçtikten, Yunan'ın İzmir'i işgal edeceği şayi-ası yaygınlaştıktan sonra, yer yer muhtemel Yunan işgal ve istilasına karşı koyabilmek amacıyla dernekler kurulmuş, fakat bu derneklerin çoğunun faaliyeti somut sonuca ulaşamamıştı.

İzmir'in 1919 yılı 15 Mayıs'ında işgali ise, adeta Ulusumuzun potansiyel karşı koyma gücünü harekete geçiren bir işaret olmuştur. "İngilizlerin, o zamanki başbakanları Loyd George'un hatalı politikaları ve değerlendirmesi sonucu, hazırlanıp uygulanmak istenen Yunan işgali ve onu izleyen istilası olmasa idi Kurtuluş Savaşının yönü, biçimi ve

aşamaları ne olurdu?" sorusunu sadece sorup, bu konuyu inceleme yapacaklara hatırlattıktan sonra açıklamamı sürdürüyorum.

İzmir'in işgaline ve Yunan Ordusunun kuzey, güney, doğu ve batı yönlerine doğru yayılmak istemesine resmi makamların sessiz ve seyirci kalmasına karşılık, Türk Ulusu kendi inisiyatifini kullanan subaylar komutasındaki düzenli birlikler, ya da yerel güçler vasıtasıyla düşmanın ilerlemesine karşı koymaya başlamıştır. İzmir'de ilk kurşun atılmasından sonra; Ödemiş, Ayvalık, Bergama, Aydın'da ciddi savaşlar yapılmış, Aydın ve Bergama Yunan ve Türk birlikleri arasında birkaç kez el değiştirmiştir.

Yunan işgal ve istilası karşısında işgal ile ilhakı protesto eden derneklerin kurulmasını hız kazandırmıştır. Önce kurulan dernekleri diğerleri izleyerek, fiilen başlamış olan halkın silahlı mukavemetini düzene sokmak ve haklı direncimizle, davamızı Türk ve Dünya kamuoyuna duyurmak yönünde ciddi ve yararlı hizmetlerde bulunmuştur. İlk önce "Balıkesir Reddi İlhak Heyeti" adıyla kurulan, daha sonra "Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti" adını alan dernek, bunların başında gelmektedir.

Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti Soma, Balıkesir, Kırkağaç, Ayvalık cephelerini kurup birleşmeyi başardığı gibi, Balıkesir ve Alaşehir Kongrelerini de tertiplemiştir. Bu teşkilatın nasıl ve kimler tarafından kurulduğunu, Hacim Muhittin Beyi nasıl başkanlığa getirdiğini, daha önceki bildirimde açıklamıştım. Burada Hacim Muhittin Bey'in şifai anılarını naklederken üzerinde durduğum husus, daha sonraki açıklamalara açıklık getirecek olduğu için tekrar ediyorum.

“Akhisar’dan Suriye Havran Mutasarrıflığına tayin edildim. Ric’ata kadar orada kaldım. Ric’attan sonra Balıkesir Mutasarrıflığında bulundum. İttihad-ı Terakki’nin sukutu üzerine, beni de İttihatçı diye azlettiler. Bunun üzerine İstanbul’a geldim. İşte o günlerde İzmir’in işgali vuku buldu. Cezayir-i Bahri Sefit Otel’de, işgali protesto eden bir toplantı yapıldı. Birkaç gün sonra ben de seyyar tacir sıfatıyla İstanbul’dan ayrıldım. Niyet ve kararım doğru Burhaniye tarafına gitmek ve orada silahlı teşkilatın başına geçmekti. Fakat Balıkesir’e gelince, merhum Vehbi Bey’in riyasetinde (Vehbi Bolak) bir heyeti faaliyet halinde buldum. Bu heyette çok vatanperver, fedakâr bir şahsiyet olan Maarif Müdürü Sabri Bey de vardı. Sabri Bey, benim başkan olarak Balıkesir’de kalmamı söylemiş, heyet azaları da çok büyük hüsnüniyetle kabul etmişler. Bana gelip anlattılar. Ben de başkanlık vazifesini kabul ettim.

Ancak, yalnız şahsi otoriteyle bu işin yürütülmesinin doğru olmayacağını düşünerek, birbiri ardına iki kongre yap-

tım. Kongre başkanlıklarını da ifa ettim. Maksadım bu mühim ve büyük Vatan işinin Millete ve Memlekete mal edilmesiydi.”

Hacim Bey’in bahsettiği “davanın millete ve memlekete mal edilmesi” maksadını, Balıkesir ve Alaşehir kongrelerinin aşama ve sonuçlarında açıkça görülmektedir.

Hacim Muhittin Çarıklı’nın, kişiliğinden de bahsetmek istiyorum. Hacim Bey 10 Ekim 1881’de Uşak’ta doğmuş 5 Aralık 1965’te İzmir’de vefat etmiştir. Mülkiye Mektebini bitirdikten sonra, çeşitli idarecilik hizmetlerinde bulunmuş, özellikle Ege ve Marmara Bölgesinde kaymakamlık yapmıştır. Birinci Cihan Savaşı sırasında, önemi dolayısıyla Şam’a bağlı Havran Sancağı Mutasarrıflığına atanmıştır. Savaşın sonuna kadar bu görevde kalmış, Arabistan’ı ordularımızla birlikte terk etmiştir. Ordunun ric’at yolunun açık tutulmasında hizmetleri geçmiştir. İngiliz ajanı Lawrence’in başlattığı Arap ihtilalinin Havran’a sirayetine engel olmuştur.

Yurda döndükten sonra Balıkesir Mutasarrıflığına atanmıştır. Bilahare İttihatçı olduğu gerekçesi ile bu görevden azledilince, Yunan istilasına karşı direnişi örgütlemeye başlamış, Balıkesir Reddi İlhak Heyeti Başkanlığına seçilmiştir.

Hacim Muhittin Bey, Balıkesir Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti Başkanı bulunduğu sırada son Osmanlı Meb’usan Meclisi üyeliğine seçilmiş, bu meclisin İngilizler tarafından basılıp dağıtılmasından sonra Ankara’ya geçerek Mustafa Kemal Paşa ile buluşmuş, Türkiye Büyük Millet Meclisine katılmıştır. Daha sonra Karesi (Balıkesir) meb’usluğu uhdesinde kalmak üzere Bursa Valiliği’ne atanmıştır. Bursa’nın sukutundan sonra İstiklal Mahkemeleri üyelik ve başkanlıklarında bulunmuştur.

Hacim Muhittin Bey, Balıkesir Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti Başkanı bulunduğu sırada son Osmanlı Meb’usan Meclisi üyeliğine seçilmiş, bu meclisin İngilizler tarafından basılıp dağıtılmasından sonra Ankara’ya geçerek Mustafa Kemal Paşa ile buluşmuş, Türkiye Büyük Millet Meclisine katılmıştır.

Osmanlı İmparatorluğu dağılma döneminde yaşayan ve Düvel-i Muazzama denilen büyük devletlerin onur kırıcı muamelelerine şahit olan diğer sivil ve asker Türk Aydınları gibi Hacim Muhittin Bey de bu dağılmayı durdurmak ve imparatorluğun bütünlüğünü korumak için büyük çaba harcamıştır. Devletin dağılmasından ve elimizde kalan son yurt parçasının da işgale uğramasından sonra yurdu kurtarmak ve bağımsızlığı korumak için savaşmış, Kurtuluş Savaşı’ndaki yerini almıştır.

II. ANADOLU VE TRAKYA’DA TOPLANAN DİĞER KONGRELER

Alaşehir Kongresine geçmeden önce, o dönemde toplanan diğer kongrelere kısaca değinmek gerekir. 1985 yılında yapılan toplantıda Prof. Dr. Şerafettin Turan, toplantıya bulunduğu bildiriye, kongreleri yapıldığı yerlere göre şöyle sıralamıştır;

- Elviye Selase Kongreleri (Kars-Ardahan- Artvin),
- Trakya Kongreleri,
- Trabzon – Erzurum – Sivas Kongreleri,
- İstanbul Millî Kongresi,
- Batı Anadolu Kongreleri.

Batı Anadolu Kongreleri içinde Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile Nazilli Kongreleri yer almaktadır. Birinci Balıkesir ve Alaşehir ile ikinci Balıkesir Kongreleri aynı zincirin halkasını oluşturur. Alaşehir Kongresinden çok kısa süre önce, 6 Ağustos 1919'da başlayan birinci Nazilli Kongresi bu kongreden bağımsız olarak toplanmıştır. Alaşehir Kongresinde ise, Balıkesir- Aydın-Nazilli Kuva-yı Millîye Teşkilatı birleştirilmek istenmiştir.

19 Eylül 1919'da toplanan ikinci Nazilli Kongresinde birleşme yolunda olumlu bir adım atılarak, ikinci Balıkesir Kongresinde alınan kararlar aynen kabul edilmiştir. Yukarıda sıralanan kongreleri bir arada mütalaa ettiğimizde benzerlikleri yanında ayırdıkları noktaların bulunduğunu da görmekteyiz. Kongrelerin ortak amaçları, muhtemel yahut fiili işgalere karşı Türk Ulusunun tepkisini açıkça ifade ederek, Türk ve Dünya kamuoyuna duyurmak, gerektiğinde devletin boşluğunu silahlı teşkilat kurarak doldurmak ve işgalcilere karşı her alanda direnmektir. Fakat ortak amaçları bunlar olan kongrelerden bir kısmının aldıkları kararlar soyut dilekler olarak kalmış, uygulamaya geçirilememiştir.

Sivas ve Alaşehir Kongre kararları ise, kurulan veya daha önce kurulmuş bulunan teşkilat vasıtasıyla silahlı mücadeleye dönüştürülmüş, ya da daha önce başlamış bulunan mücadeleye, bu kararlar uyarınca devam edilmiştir. İki kongre arasındaki benzerliği başında bu nokta

gelmektedir. Bu açıklamadan sonra Alaşehir Kongresinin ve aldığı kararların özelliklerine biraz daha yakından bakabiliriz.

III. ALAŞEHİR KONGRESİ VE ALDIĞI KARARLARIN ÖZELLİKLERİ

1. Alaşehir Kongresi 16-25 Ağustos 1919 tarihleri arasında yapılmıştır. Balıkesir Harekat-ı Millîye Reddi İlhak Heyeti kararına dayanmaktadır. Aynı Heyetin kararları gereğince, daha önce ve sonra toplanan Balıkesir Kongreleri ile birlikte ele alınıp değerlendirilmesi gerekir.

Birinci Balıkesir Kongresine Balıkesir ve Manisa illerinden 10 ilçe ve 7 bucak delegesi katıldığı halde Alaşehir Kongresi faaliyet alanı içine Denizli-Aydın-Bursa-Uşak ve Afyon illerini de kapsamı içine almıştır. Bu illerden 23 ilçe ve 3 bucak temsilcisinin katılmasıyla toplanmıştır. Kongrenin Alaşehir'de toplanma sebebi, Hacim Muhittin Bey'in belirttiği gibi Dikili'den Bandırma'ya kadar vasat (merkez) bir yerde olmasıdır

Kongre, Yunanlılara karşı direnişin yapıldığı ve sıcak savaşın sürdüğü bölge merkezinde toplanmakla beraber, faaliyet alanını bölgenin dışına yaymış, kapsamı içine Ege Bölgesinin tamamını aldığı gibi Afyon Karahisar'a kadar uzanmıştır.

Alaşehir Kongresi ve orada alınan kararların tasdik edildiği Balıkesir Kongresinden sonra "Büyük Anadolu Kongresi" toplanmasına teşebbüs edilmiş, fakat daha sonra bundan sarfınazar edilmiştir. Sivas Heyeti Temsilîyesi gibi Balıkesir Heyeti Merkeziyesi de Meclisi Meb'usan seçimleri ile meşgul olmuştur.

İstanbul'da toplanan son Osmanlı Meb'usan'ın dağılmasın-

dan sonra toplanan Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde Sivas ve Balıkesir teşkilatının kurucu ve yöneticileri bir araya gelmişler, Mustafa Kemal Paşa'nın önderliğinde, düşmana karşı kesin zaferin kazanılmasına kadar savaşa devam etmişlerdir.

2. Birinci Balıkesir Kongre kararları 29 madde, Alaşehir kararları ise 26 madde halinde toplanmış, Alaşehir Kongresinde Balıkesir'de alınan kararların bir kısmı tekrar edilmiş, bir kısmı genişletilmiştir.

Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile Erzurum ve Sivas Kongreleri arasında dikkati çeken birçok benzerlikler vardır. Ayırdıkları nokta ise, Erzurum ve Sivas Kongrelerinde Teşkilat, istilacı güçlere karşı direniş konusunda ayrıntıya girmemiş olmasına karşılık, Alaşehir'de bu konularda ayrıntılı kararlar alınmış olmasıdır.

Alaşehir Kongresinin Yunan işgali altındaki bölgenin hemen yakınında ve Yunan ilerleyişinin sürdüğü sırada yapıldığı göz önünde tutulduğu takdirde bu ayrılık doğal karşılanır. Alaşehir Kongresinde alınan kararları iki bölümde toplamak mümkündür.

- Teşkilat ve teşkilatlanma ile ilgili kararlar,
- Dış ilişkiler ve tanıtma ile ilgili kararlar.

Teşkilatla ilgili kararlar; askerlik, idare ve para işlerine (maliye) düzen vermek, birlik saptamak ve bu konularda keyfiligi önlemek amacına yöneliktir. Bu kararlarla kabul edilen yönetmelik incelendiğinde açıklık, insicam ve ifadelerin mükemmelliği dikkati çekmektedir. Bu yönetmeliklerle dağınıklık önlenerek, adeta bir devlet teşkilatının temeli atılmak istenmiştir.

Dış ilişkiler ve tanıtma ile ilgili kararlara gelince; bunlardan bir kısmı Ülke bir kısmı Dünya kamuoyuna hitap etmektedir. Ülke kamuoyuna hitap edilirken evvela, ülkemizi daha önce bölmüş olan parti kavgalarının üzerine çıkılarak, Kongrenin hiçbir siyasi parti ve grubunun görüş ve çıkarları üzerine toplanmadığı, amacının sadece Yurdun düşmandan kurtarılması olduğu belirtilmiş, bütün siyasi görüşlerin bu kutsal amaç etrafında toplanması istenmiştir.

Beş sayılı kararda aynen; “Harekat-ı Milliyenin gaye-i yeganisi altı yüz seneyi müteceviz bir zamandan beri Türk ve İslam olan sevgili memleketimizden vahşi ve aduvvu (ırkımızın düşmanı) Yunanlıların tardından ibaret olduğuna göre, Vatan tehlikesi karşısında bir kütle-i muvahhide (birleşmiş kitle) halinde birleşen kardeşler her türlü fırka ihtirasatıyla mesalik-i saire (diğer doktrinler) efkar ve hissiyatının suret-i kat’iyede merdud (reddedilmiş) addedilmesi kongrede alelittlak kabul edilmiştir” denilmiştir.

Bu karar Balıkesir Kongresinin “Teşekkül eden Kongremiz hiçbir fırka-i siyasiye ile alakalı olmamakla beraber, çetecilikten nefret ve teşkilat-ı muntazama dahilinde Yunanlıları Anadolu’dan tard etmeye (kovmaya) azmetmiştir” diyen üç sayılı kararının biraz farklı bir ifadeyle tekrarından başka bir şey değildir. Bu kararlar o güne kadar particiliğin zihinlerde bıraktığı kötü izlenimlerin dışında kalınmak istendiğini açıkça göstermektedir.

Öte yandan Kongre, düşmana karşı savaşın düzenli birliklerle yürütüleceğini belirterek, çeteciliği tasvip etmediğini de vurgulamıştır. Bu hususta altı sayılı ka-

rarda aynen şöyle demektedir; “Harekât-ı Milliye Reddi İlhak bu gayeye matuf Harekât-ı Milliye-yi Teşkilat-ı Muntazama ile yaptığı gibi, icap ederse bundan sonra da aynı tarz kabul edildiğinden şekavete müncer çeteciliği nefretle reddeder”.

3. Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti Batı Anadolu’da ancak Devlete ait olabilecek yetkileri kullanarak önemli tasarruflarda bulunmakla beraber (askere çağırarak, vergi toplamak gibi) şekle, mevcut Devlet ve Hükümet ilişkilerini de koparmama özen göstermiştir. Aynı özeni Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri sonrası da Sadaret (başbakanlık), Saltanat ve Hilafet Makamlarına gönderilen muhtıralarda da görmekteyiz.

Özellikle, Alaşehir Kongresinde bir yandan Merkezi Hükümetin yetki alanına giren askerlik ve vergi konularında yönetmelikler kabul edilip yükümlülükler konurken, bir yandan da yukarıda bahsedilen makamlara gönderilen muhtıralar da dönemin protokol geleneklerine uygun saygı ve nezaket cümleleriyle bağlanmış olması dikkat çekicidir.

Bu suretle kamuoyuna, meşruiyet çizgisi dışına çıkmadığı görüntüsü verilmek, halkın bu makamlara geleneksel bağlılığından doğan duyarlılığından yararlanarak Kuva-yı Milliye saygısı sürdürülmek istenmiştir. Siyasetle uğraşmadığını bildiren Kongrenin bu davranışını siyasi bir incelik olarak nitelemek sanırım ki yanlış olmaz.

4. Kongrenin dış ilişkilerle ilgili kararları, İtilaf Devletleri komutanlarına ve onların da dahil olduğu bazı komisyonlara gönderilen muhtıralar ile ilgilidir. Gerçekten kongrede, bu devletlerin siyasi

mercilerine, İzmir’deki Küçük Asya Ordusu Komutanı İngiliz General Milne ve yine İzmir’deki Yunan mezalimini inceleyen Tahkikat Komisyonu üyeleri İngiliz-Fransız-Amerikan-İtalyan generallerine gönderilecek muhtıralar kabul edilmiştir.

Bu muhtıralar da, Yunan istilasının haksızlığı, zulümleri, istila edilen toprakların asırlardan beri Türk Yurdu olduğu hem muhataplarına, hem de onlar aracılığı ile Dünya kamuoyuna duyurulmak istenmiş, bu istila ve işgal sürdükçe buna karşı savaşın da süreceği, dolayısıyla bu bölgede huzursuzluk ve istikrarsızlığın önlenemez olacağı vurgulanmıştır. Bununla beraber Kongre, İtilaf Devletlerini açıkça karşısına almamaya, hücumları Yunanlı üzerinde yoğunlaştırma-ya da dikkat etmiştir.

Ancak İzmir’deki Asya’yı Suğra (Küçük Asya) ordu komutanı General Milne’e gönderilen muhtıra bunun istisnasını oluşturur. Gerçekten bu muhtıra da sert bir dil kullanılmış, General’in Kuva-yı Milliye Birliklerine saldırılarının durdurulması hakkında ultimatomu kesin bir dille reddedilmiştir. Diğer yandan bu muhtıraların konusu ilk önce Yunan işgali ile sınırlı kalmış ise de, giderek bu sınır Yurdun bütününe içine alacak biçimde genişletilmiştir.

Bu bakımdan ikinci Balıkesir Kongresinden sonra Amerikan Amirali Bristol’e gönderilen muhtıra dikkati çekecek niteliktedir. Tam metni Hacim Muhittin Bey’in günlükleri arasında yayınlanan bu muhtıra da “Cihan Harbi sonunda üç imparatorluğun yıkılması ile ulusların kaderlerine sahip oldukları, Türklerin ise Meclisi Meb’usanın (son Osmanlı Meclisi) toplanmasının

Mondros Mütarekesinden sonra galip devletlerin Türk Yurdu'nu parçalamak ve elimizden almak için giriştikleri açık ve gizli tertiplere karşı hiçbir şey yapamayan Osmanlı Devleti'nin bıraktığı boşluğu Batı Anadolu'da Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti doldürmüştür.

belirsiz bir tarihe talik edilmesi, basının sansür ve kapatılmak tehdidi ile susturulması gibi bas-kılarla kaderlerine hakim olamadıklarına" işaret edildikten sonra, Hükümetin, Milletın arzusu hilafına müttefik devletlerin yüksek heyetleriyle barış akdine hazırladığı, Türk Milletinin bu taahhütleri kabul etmeyeceği bildirilmiştir. Bu hususların ABD Başkanı'na iletilmesi istenmiştir. Bu muhtırayı, Sevr Antlaşmaları ile sonuçlanacak tertiplere karşı Türk Ulusunun tepkisini ifade eden bir belge olarak kabul edebiliriz.

5. Alaşehir Kongresi sonuçlarını incelerken, yayınlanan beyanname (bildiri) üzerinde durmak isterim. Alaşehir Kongre Beyannamesi adını taşıyan belgede, yukarıda değinilen muhtırada yer alan görüşler özet olarak toplanmıştır. İç ve dış kamuoyuna Yunan mezalimi açıklandıktan sonra, Kuva-yı Milliye'nin mecburen Yunan istilasına karşı koymaya başladığı belirtilmiş, her türlü siyasi ihtirastan soyut-

lanmış olarak, Vatanın tehlikeye düşmesi karşısında birleşen kongre amacının Harekât-ı Milliye'nin tevhit ve tensiki ile zalim düşmanın tamamen kovulması olduğu ifade edilmiştir.

6. Yukarıda ana hatlarıyla açıklamaya çalıştığımız Alaşehir Kongresi, Kuva-yı Milliye'yi halka anlatmak ve mal etmek amacıyla toplanmış ve bu amacını büyük ölçüde gerçek olmasını sağlamıştır. Bu anlayış içinde Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti faaliyet alanını genişletmek için büyük çaba harcayarak faaliyet alanını Balıkesir ve Manisa illeri dışına taşımıştır. Aynı teşkilat Büyük Anadolu Kongresi adıyla Yurt çapında bir kongre daha toplamak için hazırlıklara başladığında, Mustafa Kemal Paşa'nın talimatı ile bundan sarfı nazar etmiştir.

Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri, Erzurum ve Sivas Kongreleri gibi hiçbir makam ve merciden talimat almaksızın, tertipçi ve yöneticilerin inisiyatifleri ile toplanmış, böylelikle bu kongreler Yurt bütünlüğü ve varlığı tehlikeye düştüğü anda, Türk Ulusunun kendiliğinden teşkilatlanıp harekete geçebileceği örneğini vermiştir.

7. Balıkesir ve Alaşehir Kongreleri ile Erzurum ve Sivas Kongreleri birbirinden bağımsız fakat haberi olarak toplanmış ve çalışmalarını yürütmüşlerdir. Aralarında teati edilen telgraflar birbirleri üzerinde ne denli olumlu etki yaptıkları ve moralleri nasıl yükselttikleri açıkça göstermektedir. Çünkü amaçlar aynıdır.

IV. ALAŞEHİR KONGRESİ'NİN KURTULUŞ SAVAŞINDAKİ YERİ

Alaşehir Kongresi, yukarıda sıralanan özellikler ile Kurtuluş Savaşı'ndaki yeri ve önemini ortaya

koymaktadır. Yunanın İzmir'i işgal ve çevresini istilaya başlamasının hemen sonrasında toplanan Balıkesir Kongresini izleyen bu kongre, Kuva-yı Milliye'nin teşkilatlanması ve kendini kabul ettirmesinde ciddi bir adım olmuştur.

Bu suretle istilacılara karşı koyma ve direnme hareketinin Ulusa mal edilmesi mümkün olmuş, Ulusun desteği sağlanmıştır. Kurtuluş Savaşı halka rağmen değil, halkla beraber başlatılmış ve yürütülmüştür. Bu da halkın kendi kaderini kendisinin hâkim olmasından başka bir şey değildir.

Mondros Mütarekesinden sonra galip devletlerin Türk Yurdu'nu parçalamak ve elimizden almak için giriştikleri açık ve gizli tertiplere karşı hiçbir şey yapamayan Osmanlı Devleti'nin bıraktığı boşluğu Batı Anadolu'da Harekât-ı Milliye Reddi İlhak Heyeti doldürmüştür. Bu cümleden olarak yaptığı askeri, idari ve mali düzenlemeler sonunda kurduğu teşkilatta Devlet'in yerini almış, kuruluşunu ve çalışmalarını özellikle düzenlemelerini halkın temsilcilerinin tasdiki ile yapmıştır.

Mustafa Kemal Paşa'nın "Kuva-yı Milliye'yi tek kuvvet olarak tanımak ve milli iradeyi hâkim kılmak esastır" deyişlerine uygun hareketle Kurtuluş Savaşı'nın kazanılmasına büyük katkı sağlamıştır.

KAYNAKÇA

Turgut Çarıkçı – 25.3.1997 tarihli mektup ve ekleri

Mehmet Aldan – İz Birakan Mülki İdare Amirleri Cilt 2

Sabahattin Selek – Ulusal Kurtuluş Savaşı Cilt I

Doç. Dr. Mediha Akarslan – Türk Millî Mücadelesi Balıkesir Cephesi, Balıkesir Valiliği Yayın. 2-1998